

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 1 część 1

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w pierwszym semestrze klasy 1. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
ANTYK – O EPOCE					
2. Fundamenty kultury europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słów: <i>antyk, klasycyzm, monoteizm i politeizm, antropocentryzm</i> • wskazuje różnice między politeizmem i monoteizmem • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>imperium rzymskie</i> i odnosi je do właściwego okresu historycznego • podaje datę upadku cesarstwa zachodniorzymskiego i przedstawia znaczenie tego wydarzenia w określaniu ram czasowych epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słów: <i>judajzm, chrześcijaństwo, miasto-państwo, demokracja oraz imperium</i> i używa ich w odpowiednim kontekście • właściwie stosuje w swoich wypowiedziach przymiotnik <i>klasycyzm</i> • wykorzystuje pojęcia <i>miasto-państwo</i> i <i>demokracja</i> do opisu form ustrojowych starożytnej Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polegało przełomowe znaczenie wynalazku pisma • podaje etymologię i wyjaśnia sens słowa <i>antropocentryzm</i> w kontekście kultury antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ideę kalokagatii jako ideału człowieczeństwa • wypowiada się na temat fundamentalnej roli starożytności klasycznej w historii kultury europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim był Perykles i odnosi tę postać do złotego wieku w kulturze greckiej • przedstawia znaczenie prawa rzymskiego dla rozwoju późniejszych kodyfikacji prawnych • podaje datę podziału cesarstwa rzymskiego na wschodnie i zachodnie • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>agora</i>
3. i 4. Poglądy filozoficzne starożytnych Greków	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia imiona najważniejszych filozofów starożytnej Grecji: Sokratesa, Platona i Arystotelesa • podaje najważniejsze założenia filozofii stoickiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe założenia filozofii Sokratesa, Platona i Arystotelesa • czyta ze zrozumieniem fragment <i>Uczty</i> Platona i objaśnia platońską 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>materializm</i> w odniesieniu do filozofii przyrody • określa sens wyrazu <i>idealizm</i> w kontekście filozofii Platona 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>arche</i> • opisuje zasadę <i>złotego środka</i> w odniesieniu do filozofii Arystotelesa • objaśnia sens słów: <i>cynizm, hedonizm,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa pochodzenie słów <i>akademia</i> i <i>liceum</i> • przedstawia główne poglądy Heraklita z Efezu

	i epikurejskiej	metaforę jaskini • określa etymologię oraz znaczenie słowa <i>filozofia</i>	• wyjaśnia znaczenie słowa <i>cnota</i> i odnosi je do filozofii Sokratesa	<i>sofistyka</i>	
5. i 6. Sztuka antyku	• rozróżnia porządki architektoniczne: dorycki, joński i koryncki • rozpoznaje najważniejsze zabytki starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu	• podaje główne cechy sztuki antycznej • wymienia rzymskie wynalazki architektoniczne: arkadę oraz kopułę i wskazuje je na przykładach konkretnych zabytków • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>polichromia, fresk, mozaika, kompozycja dzieła, arkada, kariatyda, kolumna, akwedukt, Koloseum, kopuła, łuk triumfalny</i>	• omawia znaczenie harmonii w sztuce antyku • tłumaczy, czym jest kanon • objaśnia sens pojęcia <i>mimesis</i> jako kategorii sztuki antycznej	• charakteryzuje antyczny ideał piękna • dokonuje analizy dzieła sztuki według następujących kryteriów: stosunek do natury, kompozycja, sposób ukazania tematu, kontekst kulturowy i filozoficzny	• wypowiada się na temat ceramiki antycznej • przedstawia najistotniejsze informacje na temat muzyki w antyku • rozróżnia okresy klasyczny i hellenistyczny w historii sztuki starożytnej Grecji i przyporządkowuje im odpowiednie dzieła
7. Teatr antyczny	• wymienia nazwy rodzajów literackich i definiuje dramat • wskazuje podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos • wyjaśnia, na czym polegała zasada trzech jedności • przytacza tytuły przynajmniej dwóch tragedii Sofoklesa (<i>Król Edyp</i> i <i>Antygona</i>)	• rozróżnia antyczne gatunki dramatyczne: tragedię, komedię i dramat satyrowy • opisuje podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos • przedstawia budowę dramatu antycznego	• omawia historię narodzin teatru • swobodnie posługuje się pojęciami i wyrażeniami: <i>dytyramb, koryfeusz, agon, chór, koturny, maska, deus ex machina, amfiteatr</i>	• określa rolę trzech pisarzy – Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa – w rozwoju dramatu	• podaje etymologię słowa <i>tragedia</i> • omawia wpływ tragików greckich: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa oraz komediopisarza Arystofanesa na rozwój teatru
ANTYK – TEKSTY Z EPOKI					
8. i 9. Mitologia Greków i Rzymian	• na podstawie fragmentu <i>Mitologii</i> Jana Parandowskiego	• wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>mit</i> na tle wierzeń świata starożytnego	• używa ze zrozumieniem pojęć <i>sacrum</i> i <i>profanum</i> • tłumaczy znaczenie pojęcia	• wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>archetyp</i> w kontekście mitu o	• na podstawie mitów o Prometeuszu i Syzyfie określa sens pojęcia

	<p>relacjonuje powstanie świata i bogów według wierzeń Greków</p> <ul style="list-style-type: none"> • streszcza mit o Orfeuszu • wymienia imiona najważniejszych bogów greckich (Zeus, Posejdon, Hades, Hera, Hestia, Demeter, Afrodyta, Apollo, Ares, Atena, Hermes i Hefajstos) 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia mit od legendy i baśni • charakteryzuje rodzaje mitów: kosmogoniczne, teogoniczne, antropogeniczne oraz genealogiczne i podaje konkretne przykłady każdego z nich • opisuje najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hadesa, Herę, Hestię, Demeter, Afrodytę, Apolla, Aresa, Atenę, Hermesa i Hefajstosa, Artemidę, Uranosa, Gaję, Kronosa, Reę 	<p><i>antropomorfizm</i> i odnosi je do mitów greckich</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje mit o Orfeuszu 	Orfeuszu	<p><i>archetyp</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym były misteria eleuzyńskie • interpretuje mit o rodzie Labdakidów
12. i 13. U źródeł poezji – liryka grecka	<ul style="list-style-type: none"> • omawia podział na rodzaje literackie • wymienia nazwy gatunków lirycznych uprawianych w antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicje gatunków lirycznych: pieśni, trenu, anakreontyka, ody, elegii, poezji tyrtejskiej • definiuje patriotyzm w kontekście utworu Tyrtajosa • wymienia twórców starożytnej liryki greckiej: Tyrtajosa, Safonę, Anakreonta 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poezję tyrtejską na przykładzie wiersza Tyrtajosa • interpretuje poezję Anakreonta w odniesieniu do filozofii epikurejskiej • porównuje liryki Tyrtajosa z wierszami Anakreonta • omawia twórczość poetów starożytnej Grecji: Tyrtajosa, Safony, Anakreonta 	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo analizuje i interpretuje wiersze, używając terminologii z zakresu teorii literatury (rodzaj liryki, podmiot liryczny, sytuacja liryczna) i wskazując zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego oraz określając ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje liryki Tyrtajosa, Anakreonta i Safony, odnosząc je do światopoglądu starożytnych Greków • ocenia formę i styl poznanych liryków
14., 15. i 16. Homer – początki epiki	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę przeczytanego fragmentu <i>Iliady</i> • uzasadnia przynależność eposu do epiki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy eposu homeryckiego • wyjaśnia, na czym polega specyfika porównania homeryckiego i wskazuje odpowiednie przykłady w tekście • tłumaczy znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje główne wątki <i>Iliady</i> • odróżnia inwokację od apostrofy • omawia na przykładach istotę toposu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i wskazuje cechy stylu podniosłego • charakteryzuje głównych bohaterów <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia imiona drugoplanowych bohaterów <i>Iliady</i>: Andromacha, Priam, Kasandra, Helena, Parys, Laokoon • konfrontuje historię o Laokoonie z rzeźbą <i>Grupa</i>

		pojęcia <i>staly epitet</i> i podaje przykłady takich epitetów z eposu homeryckiego • wyjaśnia, co oznacza wyrażenie <i>koń trojański</i>			<i>Laokoona</i> • omawia tematykę, toposy i przesłanie <i>Odysei</i> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>homo viator</i>
*18. Poetyka normatywna według Arystotelesa	• wyjaśnia pojęcie <i>poetyka normatywna</i> i odnosi je do traktatu <i>Poetyka</i> Arystotelesa	• wypowiada się na temat dokonań Arystotelesa	• omawia zagadnienie <i>katharsis</i> jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej • definiuje zasady <i>mimesis</i> oraz <i>decorum</i>	• wypowiada się na temat funkcji zasad <i>mimesis</i> i <i>decorum</i> w budowie tekstu literackiego	• przywołuje szerokie konteksty traktatu Arystotelesa i nawiązania do niego
*19., 20., 21. i 22. <i>Król Edyp</i> Sofoklesa	• streszcza tragedię <i>Król Edyp</i> Sofoklesa	• wskazuje w tekście elementy budowy dramatu antycznego • omawia zasadę trzech jedności na przykładzie utworu Sofoklesa • charakteryzuje głównego bohatera tragedii • wymienia funkcje chóru w dramacie antycznym, odwołując się do przykładów z tekstu	• wyjaśnia istotę tragizmu w kontekście treści utworu • na przykładzie działań Edypa określa funkcjonowanie ironii tragicznej • przedstawia, na czym polega wina tragiczna w odniesieniu do losów głównego bohatera	• analizuje zagadnienie fatum w świecie starożytnych Greków, odnosząc się do treści <i>Króla Edypa</i> • posługuje się pojęciem <i>hybris</i> przy charakteryzowaniu postaci Edypa • objaśnia zagadnienie <i>katharsis</i> jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej	• streszcza mit o rodzie Labdakidów • wyjaśnia na przykładzie <i>Króla Edypa</i> , na czym polega zasada <i>decorum</i>
23. i 24. Liryka rzymska – Horacy	• przedstawia postać Horacego • określa pochodzenie pojęcia <i>mecenas sztuki</i> w nawiązaniu do biografii Horacego • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>horacjanizm</i>	• podaje cechy charakterystyczne pieśni (ód) • rozpoznaje rodzaj liryki omawianego utworu, jego adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej • określa problematykę utworu	• definiuje zasadę <i>decorum</i> i odnosi ją do wybranych utworów literatury starożytnej • sytuuje treść ody w kontekście poznanych filozofii • wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego	• pisze analizę i interpretację wiersza Horacego	• przywołuje szerokie konteksty twórczości Horacego i nawiązania do niej
ANTYK – NAUKA O JĘZYKU					
25. i 26. Retoryka	• wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>retoryka</i>	• prezentuje na przykładach różne typy	• wyjaśnia znaczenie słowa <i>perswazja</i> i wskazuje	• rozpoznaje manipulację językową i najczęstsze	• rozpoznaje i analizuje wypowiedź propagandową

	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia argumenty rzeczowe, logiczne i emocjonalne 	argumentów – rzeczowe, logiczne i emocjonalne <ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy przygotowania wypowiedzi ustnej 	odmiany perswazji: propagandę oraz agitację <ul style="list-style-type: none"> realizuje w praktyce etapy przygotowania wypowiedzi ustnej 	chwytów erystycznych <ul style="list-style-type: none"> tworzy konspekt dłuższej wypowiedzi ustnej podczas wypowiadania się zwraca uwagę na mowę ciała 	
ANTYK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
27. Podsumowanie wiadomości na temat kultury antycznej	<ul style="list-style-type: none"> streszcza główne tezy fragmentu tekstu Ernsta Hansa Gombricha <i>O sztuce</i> relacjonuje fragment prozy Tadeusza Borowskiego <i>U nas, w Auschwitzu...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje własne wrażenia wynikające z lektury fragmentu tekstu Tadeusza Borowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowuje dziedzictwo antyku 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję na temat roli artysty w czasach antyku i obecnie bierze udział w dyskusji na temat zagrożeń myślenia idealistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> pisze pracę, w której zawiera swój pogląd na temat dziedzictwa antyku
28. Powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat antyku 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się z twórczości antycznej 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski na tematy związane z twórczością antyczną określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa antyku 	<ul style="list-style-type: none"> zabiera głos w dyskusji na tematy związane z antykiem i stosuje odpowiednie argumenty w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości antycznej formułuje i rozwiązuje problemy badawcze związane z twórczością antyku
ANTYK – NAWIĄZANIA					
29. Śladami antyku	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wpływy kultury starożytnej w różnych dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy kultury starożytnej obecne w dzisiejszym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znany sobie przykład inspiracji kulturą antyku 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wpływu sztuki starożytnej na twórczość kolejnych epok 	<ul style="list-style-type: none"> omawia stosunek poszczególnych okresów w historii kultury do dziedzictwa antyku
*30. Kto jest barbarzyńcą?	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów Zbigniewa Herberta <i>Barbarzyńca w ogrodzie</i> i Mieczysława Jastruna <i>Mit śródziemnomorski</i> relacjonuje opinię Mieczysława Jastruna o starożytnych Grekach 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi tekst utworu Zbigniewa Herberta do poznanych dzieł architektury starożytnej Grecji rozpoznaje polemiczny charakter tekstu Mieczysława Jastruna 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tytuł tekstu Herberta, odwołując się do toposów (m.in. ogrodu, arkadii, barbarzyńcy) porównuje tezy zawarte w tekstach Jastruna i Herberta 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję na temat dziedzictwa antyku interpretuje słowo <i>barbarzyńca</i> w kontekście obu fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje szerokie konteksty i nawiązania obu przeczytanych tekstów
31. Mitologia	<ul style="list-style-type: none"> streszcza mit o Dedalu i 	<ul style="list-style-type: none"> streszcza mit o Ledzie i 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje rzeźbę Igora 	<ul style="list-style-type: none"> omawia współczesne 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy parodię dowolnie

współcześnie	Ikarze • czyta ze zrozumieniem fragment tekstu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego <i>Tragiczny koniec mitologii</i>	Jowiszu • wyjaśnia znaczenie słów <i>demitologizacja</i> i <i>parodia</i> na przykładzie utworu Gałczyńskiego	Mitoraja <i>Ikaro Alato</i> w odniesieniu do kanonu sztuki antycznej oraz mitu o Dedalu i Ikarze	interpretacje mitologii starożytnych Greków i Rzymian	wybranego mitu
32. Safona w poezji współczesnej	• określa tematykę fragmentu wiersza Marii Pawlikowskiej Jasnorzewskiej <i>Róże dla Safony</i> • nazywa rodzaj liryki występujący w utworze	• prezentuje informacje na temat życia, legendy oraz twórczości Safony • określa podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu	• wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego • omawia sytuację liryczną występującą w utworze Jasnorzewskiej	• wyjaśnia, na czym polega funkcja metafor w wierszu	• pisze analizę i interpretację wiersza
33. Omówienie filmu <i>Troja</i>	• streszcza fabułę filmu	• porównuje fabułę filmu z treścią mitu trojańskiego	• posługuje się nazwami gatunków filmowych i przyporządkowuje <i>Troję</i> do jednego z nich	• wypowiada się na temat scenografii, kostiumów, zdjęć, montażu, reżyserii, gry aktorskiej oraz efektów specjalnych w <i>Troi</i>	• porównuje obraz Wolfganga Petersena z innymi dziełami filmowymi podejmującymi wątki antyczne
*34. Omówienie filmu <i>Greki Zorba</i>	• wypowiada się na temat swoich odczuć po obejrzeniu filmu	• definiuje żywioł dionizyjski i odnosi go do głównego bohatera filmu	• porównuje <i>Greka Zorbę</i> z tragedią antyczną, uwzględniając następujące elementy: przeznaczenie, konflikt tragiczny, winę tragiczną, <i>katharsis</i>	• omawia znaczenia tańca w filmie i w antycznych obrzędach religijnych	• tworzy recenzję filmu
BIBLIA – O EPOCE					
36. Świat judeochrześcijański	• podaje nazwy religii wywodzących się z Biblii • wymienia podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem	• wymienia nazwy religii chrześcijańskich i wskazuje podstawowe różnice pomiędzy nimi • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>Testament</i> w odniesieniu do Biblii	• omawia różnice pomiędzy Starym a Nowym Testamentem • wyjaśnia, czym są Ewangelie i wymienia imiona ewangelistów	• analizuje relacje dogmatyczne i społeczne pomiędzy judaizmem i chrześcijaństwem, a także pomiędzy wyznaniem chrześcijańskimi	• wyczerpująco opisuje jedną z religii wywodzących się z Biblii
37. Biblia – wiadomości wstępne	• określa pochodzenie słowa <i>Biblia</i> • prezentuje podział ksiąg biblijnych	• dokonuje podziału ksiąg biblijnych na księgi historyczne, dydaktyczne oraz profetyczne i podaje	• charakteryzuje przekłady Biblii • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>kanon</i> , <i>teologia</i> , <i>symbol</i>	• omawia funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną	• wymienia nazwy świętych ksiąg innych religii

		<p>ich przykłady</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przekłady Biblii określa, w jakich językach została zapisana Biblia wyjaśnia znaczenie pojęć <i>werset</i> i <i>alegoria</i> 			
BIBLIA – TEKSTY Z EPOKI					
38. Księga Rodzaju – dzieje początków świata i ludzkości	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje powstanie świata i człowieka według Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie frazeologizmu <i>zakazany owoc</i> definiuje pojęcia <i>genesis</i> i <i>patriarcha</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (o grzechu pierworodnym) 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wypowiedź na temat wolnej woli w kontekście opowieści o grzechu pierworodnym interpretuje obraz Tycjana <i>Grzech pierworodny</i> i Williama Blake’a <i>Bóg stwarzający wszechświat</i>
*39. W drodze do Ziemi Obiecanej – Księga Wyjścia	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu Księgi Wyjścia 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje relację między Bogiem a człowiekiem na podstawie fragmentów Księgi Wyjścia 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat symboliki wydarzeń opisanych w Księdze Wyjścia 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Mojżesza w historii judaizmu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje dzieła plastyczne inspirowane Księgą Wyjścia
40. Rozważania o cierpieniu – Księga Hioba	<ul style="list-style-type: none"> opowiada historię Hioba 	<ul style="list-style-type: none"> omawia relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei) 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problem cierpienia we współczesnym świecie interpretuje obraz Léona Bonnata w kontekście historii Hioba
42. Poezja biblijna – Księga Psalmów	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje psalmy do liryki określa rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów wyjaśnia znaczenie pojęć <i>psalm</i> i <i>psalterz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje psalmy według poznanych kryteriów podaje przykłady paralelizmów 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat związku psalmów z muzyką wskazuje środki stylistyczne zastosowane w psalmach i omawia ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia obraz Boga wyłaniającego się z psalmów 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje tłumaczenia psalmów (z Biblii Tysiąclecia, Jana Kochanowskiego i Czesława Miłosza)

43. Biblijne oblicza miłości – Pieśń nad Pieśniami	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia przynależność Pieśni nad Pieśniami do liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje relacje między Oblubieńcem a Oblubienicą • wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>miłość zmysłowa</i> w kontekście utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia oddziaływanie Pieśni nad Pieśniami na zmysły, wskazując cytaty z tekstu • odnajduje środki stylistyczne zastosowane w utworze i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat przynależności Pieśni nad Pieśniami do kanonu biblijnego • wypowiada się na temat symbolicznej interpretacji Pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje opis miłości zaprezentowany w Pieśni nad Pieśniami z wybranymi utworami miłosnymi z kręgu popkultury • opisuje postać z obrazu <i>Oblubienica</i> Rossettiego i zestawia ją z literackim pierwowzorem z Biblii
44. Moralizatorski sens przypowieści biblijnych	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przypowieści na poziomie dosłownym i alegorycznym • tłumaczy znaczenie pojęcia <i>parabola</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata przedstawionego, zwracając uwagę na ich schematyczną konstrukcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcję schematycznej konstrukcji przypowieści i podaje przyczynę braku imion bohaterów • odróżnia przypowieść od <i>exemplum</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia sens posługiwania się formą przypowieści w Biblii • wskazuje na średniowiecznej miniaturze <i>Czterech ewangelistów</i> atrybuty właściwe poszczególnym ewangelistom 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat aktualności wzorców moralnych propagowanych w przypowieściach • podaje przykłady utworów literackich o charakterze parabolicznym
46. Wizja końca świata w Apokalipsie św. Jana	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza Księgę Apokalipsy na podstawie przeczytanych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje jeźdźców Apokalipsy i charakteryzuje ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera <i>Czterech jeźdźców Apokalipsy</i> • definiuje pojęcie eschatologii 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne cechy stylu Apokalipsy • interpretuje symbole i alegorie znajdujące się w omawianym fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobów obrazowania i wywoływania nastroju grozy w Apokalipsie • porównuje biblijną Apokalipsę z innymi przedstawieniami końca świata 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę porównawczą Apokalipsy i dowolnego dzieła prezentującego koniec świata (literackiego, malarskiego bądź filmowego)
*47. O miłości bliźniego – Pierwszy list św. Jana Apostoła	<ul style="list-style-type: none"> • omawia obraz miłości wyłaniający się z listu św. Jana • wyjaśnia znaczenie pojęć <i>kazanie</i> i <i>list apostolski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i charakteryzuje rewolucyjność nauki Jezusa z Nazaretu zawartej w liście św. Jana 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat funkcjonowania przykazania miłości bliźniego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz Fra Angelica <i>Kazanie na górze</i> z treścią listu św. Jana 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty listu św. Jana i nawiązania do niego
BIBLIA – NAUKA O JĘZYKU					
49. Style wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia style funkcjonalne obecne w 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy stylów funkcjonalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje stylizację językową 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice pomiędzy stylem 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy teksty napisane różnymi stylami

	języku polskim i rozpoznaje je w praktyce • wymienia najczęstsze rodzaje stylizacji językowej		• wskazuje wyróżniki stylu biblijnego	funkcjonalnym a artystycznym • podaje cechy dobrego stylu	funkcjonalnymi
BIBLIA – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
50. Podsumowanie wiadomości na temat Biblii	• relacjonuje opinie na temat Biblii, zawarte w tekstach Anny Kamieńskiej <i>Książka nad książkami</i> i Anny Świderkówny <i>Rozmowy o Biblii</i>	• wskazuje i komentuje różnice pomiędzy tekstami obu autorek	• na podstawie przeczytanych fragmentów formułuje własne sądy na temat Biblii	• podejmuje dyskusję o miejscu Biblii w przeszłości i we współczesnym świecie	• wypowiada się na temat wpływu Biblii na dzieje świata
51. Powtórzenie wiadomości	• przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat Biblii	• wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się z Biblii	• rozważa zagadnienia poruszane w przeczytanych fragmentach Biblii i formułuje własne sądy na ich temat oraz wnioski	• zabiera głos w dyskusji na tematy związane z Biblią i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	• wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z Biblii • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze związane z Biblią
BIBLIA – NAWIĄZANIA					
52. Śladami Biblii	• rozpoznaje inspiracje biblijne w sztuce	• wymienia motywy w kulturze współczesnej, wywodzące się z Biblii	• omawia przykład dzieła zainspirowanego Biblią	• podaje przykłady inspiracji biblijnych, realizowane w określonych epokach	• szczegółowo omawia wybrany przykład współczesnego dzieła sztuki zainspirowanego Biblią
*53. Poezja współczesna inspirowana Biblią	• odczytuje ze zrozumieniem treść wierszy Zbigniewa Herberta <i>Książka</i> i Anny Achmatowej <i>Żona Lota</i> • relacjonuje historie zburzenia Sodomy i Gomory • nazywa rodzaj liryki występujący w utworach	• określa adresata i nadawcę wierszy • rozpoznaje bohaterów lirycznych wiersza Achmatowej • odnajduje nawiązania biblijne w wierszu Herberta	• określa stosunek podmiotu lirycznego do Biblii w wierszu Herberta oraz do żony Lota w wierszu Achmatowej	• interpretuje oba wiersze	• pisze analizę porównawczą obu utworów

54. i 55. O Biblii dzisiaj	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentów tekstów Harolda Kushnera <i>Co się naprawdę zdarzyło w ogrodzie Edenu?</i> i Frédérica Beigbedera <i>Windows on the World</i> przytacza treść historii o grzechu pierworodnym i zburzeniu wieży Babel 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia porównanie World Trade Center do wieży Babel z tekstu Frédérica Beigbedera opisuje dzieło Jerzego Nowosielskiego <i>Krucyfiks</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję pytań w tekście Harolda Kushnera porównuje autorską interpretację historii biblijnej z interpretacją kanoniczną 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje literaturę pomocną do interpretacji krucyfiks interpretuje znaczenie krucyfiks w kontekście symboliki chrześcijańskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły innych dzieł Jerzego Nowosielskiego i je interpretuje
56. Biblia w filmie – <i>Pasja</i> Mela Gibsona	<ul style="list-style-type: none"> streszcza fabułę filmu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję retrospekcji w <i>Pasji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat kompozycji filmu 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat zasadności ukazania w filmie drastycznych scen interpretuje postać szatana 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje epizody filmowe z ich ewangelicznymi opisami pisze recenzję filmu
57. Kino o wartościach – <i>Dekalog I</i> Krzysztofa Kieślowskiego	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swoje odczucia po obejrzeniu filmu 	<ul style="list-style-type: none"> zabiera głos w dyskusji na temat postawy bohatera filmu – Krzysztofa 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat dialogów, narracji i kadrowania w filmie analizuje rolę przypadku w konstrukcji fabuły 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje postać graną w filmie przez Artura Barcisia podjmuje dyskusję o hierarchii wartości we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wypowiedź na temat innego filmu z cyklu <i>Dekalog</i>
ŚREDNIOWIECZE – O EPOCE					
59. i 60. Średniowiecze – wprowadzenie do epoki	<ul style="list-style-type: none"> podaje etymologię nazwy epoki wymienia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza wyjaśnia znaczenie słów <i>teocentryzm</i> i <i>feudalizm</i> określa fazy średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> omawia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza porównuje ramy czasowe średniowiecza polskiego i europejskiego charakteryzuje średniowieczny system szkolny wyjaśnia, co oznacza sformułowanie <i>Biblia pauperum</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje specyfikę periodyzacji polskiego średniowiecza omawia, na czym polegał średniowieczny uniwersalizm i teocentryzm 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje rolę karnawału 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wpływ antyku i kultury arabskiej na średniowiecze
61. i 62. Filozofia	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie <i>Summy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje portret św.

chrześcijańska	fragment <i>Wyznań</i> św. Augustyna oraz <i>Summy teologicznej</i> św. Tomasza • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>asceza</i>	założenia obu filozofii • tłumaczy, co oznaczają pojęcia: <i>dualizm, iluminacja, akt, potencja, hierarchia bytów</i>	<i>teologicznej</i> wyjaśnia pochodzenie hierarchii bytów według św. Tomasza • omawia wpływ idei hierarchii bytów na średniowieczną koncepcję władzy i społeczeństwa	między filozofią św. Augustyna a filozofią św. Tomasza	Augustyna • objaśnia alegoryczne znaczenie koloru na obrazie Justusa z Gandawy
63. i 64. Sztuka średniowieczna	• rozpoznaje najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza • odróżnia styl romański od gotyckiego	• wymienia podstawowe cechy stylu romańskiego i gotyckiego • podaje przykłady zabytków polskiego i europejskiego średniowiecza • właściwie posługuje się terminami: <i>plaskorzeźba, rzeźba pełnofigurowa, fresk, pieta, ikona, nawa, ołtarz, prezbiterium, apsyda, katedra, przypora, rozeta, witraż, portal</i>	• wyjaśnia i ilustruje przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej • omawia alegorię i podaje jej przykłady • używa we właściwym kontekście terminów: <i>symultanizm, iluminatorstwo, miniatura, chorał, bazylika</i>	• analizuje średniowieczne dzieło sztuki według następujących kryteriów: symbolika, kolorystyka, kolejność ukazywania postaci, sposób przedstawienia sylwetki ludzkiej, kontekst filozoficzny i historyczny dzieła, kompozycja	• wymienia cechy stylu bizantyjskiego i podaje jego przykłady • wypowiada się na temat muzyki średniowiecznej
65. Teatr średniowieczny	• podaje nazwy średniowiecznych gatunków teatralnych	• wymienia cechy teatralnych gatunków średniowiecznych	• wypowiada się na temat funkcji teatru w średniowieczu	• objaśnia psychomachię w kontekście moralitetu	• przywołuje szerokie konteksty i nawiązania
ŚREDNIOWIECZE – TEKSTY Z EPOKI					
66. <i>Bogurodzica</i> – najstarszy polski utwór poetycki	• czyta ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • wskazuje przykłady archaizmów w utworze	• rozpoznaje podmiot liryczny oraz adresata utworu • wskazuje archaizmy leksykalne i fleksyjne w <i>Bogurodzicy</i> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>kierlesz</i>	• wypowiada się na temat kompozycji utworu • omawia funkcję <i>Bogurodzicy</i> w średniowiecznej Polsce	• odnajduje w treści <i>Bogurodzicy</i> motyw deesis i odnosi go do sztuk plastycznych • omawia formę wiersza	• wskazuje podobieństwa między motywem deesis w <i>Bogurodzicy</i> a przedstawionym na średniowiecznej ikonie
67. Ludzki wymiar cierpienia Matki Boskiej w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>	• czyta ze zrozumieniem <i>Lament świętokrzyski</i> • wskazuje przykłady archaizmów w utworze	• określa sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • wskazuje archaizmy	• charakteryzuje Maryję jako matkę • rozpoznaje w wierszu motyw <i>Stabat mater</i>	• porównuje obrazy Maryi z <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> i z <i>Bogurodzicy</i>	• zestawia obrazy męki Pańskiej przedstawione w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> i na obrazie Matthiasa

		leksykalne i fleksyjne w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>			Grünewalda <i>Ukrzyżowanie</i> • wypowiada się na temat obrazu Żydów w tekście <i>Lamentu świętokrzyskiego</i>
69. Motyw tańca śmierci w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	• czyta ze zrozumieniem <i>Rozmowę Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> • streszcza utwór • wskazuje przykłady archaizmów w tekście	• opisuje obraz śmierci przedstawiony w utworze, posługując się przy tym terminem <i>alegoria</i> • wskazuje w tekście archaizmy leksykalne i fleksyjne	• odnajduje w przeczytanym fragmencie motyw <i>danse macabre</i> • wyjaśnia przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu • wyjaśnia w kontekście utworu znaczenie pojęć <i>memento mori</i> i <i>ars moriendi</i>	• omawia na podstawie lektury światopogląd ludzi średniowiecza • wypowiada się na temat średniowiecznych wskazań <i>ars moriendi</i> • tłumaczy, czym była w średniowieczu czarna śmierć	• porównuje motyw <i>danse macabre</i> przedstawiony w <i>Rozmowie...</i> i na obrazie Bernta Notkego <i>Taniec śmierci</i>
70. Średniowieczny ideał ascety – <i>Legenda o św. Aleksym</i>	• czyta ze zrozumieniem <i>Legendę o św. Aleksym</i> • streszcza żywot św. Aleksego • wskazuje przykłady archaizmów w utworze	• charakteryzuje świętego jako ascetę • podaje przykłady archaizmów leksykalnych i fleksyjnych z tekstu	• wskazuje w utworze typowe elementy legendy hagiograficznej	• podejmuje dyskusję na temat aktualności ascezy oraz sensu takiej drogi do świętości	• opisuje inne przykłady ascezy średniowiecznej • wyjaśnia, jaką rolę odgrywali święci w życiu ludzi średniowiecza
*71. Świętość afirmacyjna – św. Franciszek	• relacjonuje treść fragmentu <i>Pochwała stworzenia</i> • charakteryzuje <i>Pochwałę stworzenia</i> jako hymn	• porównuje postawy dwóch świętych: św. Franciszka i św. Aleksego	• odnajduje w tekście elementy stylu biblijnego • wyraża opinię na temat dwóch dróg do świętości – św. Aleksego i św. Franciszka	• interpretuje dzieło Giotta • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>franciszkanizm</i>	• przywołuje szerokie konteksty interpretacyjne związane z postacią św. Franciszka
73. Średniowieczny wzorzec rycerza – <i>Król Artur i rycerze Okrągłego Stołu</i>	• streszcza fragment utworu <i>Król Artur i rycerze Okrągłego Stołu</i>	• wymienia tytuły europejskich eposów rycerskich • odnosi zachowania Artura do średniowiecznego kodeksu rycerskiego • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>epos rycerski</i>	• na przykładzie tekstu objaśnia funkcję fantastyki w epice rycerskiej • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>etos</i>	• analizuje etos rycerza i wyraża swoją opinię na ten temat	• wypowiada się na temat XV-wiecznego obrazu <i>Rycerze Okrągłego Stołu i św. Graal</i> • opisuje współczesne dzieła (filmowe, literackie) nawiązujące do średniowiecznych opowieści o rycerzach
74. Średniowieczna miłość – <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i>	dla fragmentów utworu: • streszcza fragment <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>	dla fragmentów utworu: • formułuje zasady miłości rycerskiej	dla fragmentów utworu: • objaśnia funkcję fantastyki w tekście	dla fragmentów utworu: • analizuje specyfikę uczucia łączącego Tristana	• streszcza historię Abelarda i Heloizy • podaje przykłady dzieł

	dla całości utworu: • streszcza utwór <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i> • sporządza plan wydarzeń	dla całości utworu: • omawia etos rycerski na przykładzie postaci Tristana	dla całości utworu: • podaje przykłady elementów fantastyki w <i>Dziejach Tristana i Izoldy</i> i określa ich funkcję	i Izoldę dla całości utworu: • charakteryzuje obyczajowość średniowieczną na podstawie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>	(także współczesnych) opartych na historii podobnej do romansu Tristana i Izoldy • wypowiada się na temat miniatury <i>Tristan i Izolda podczas morskiej podróży</i>
75. Historiografia polska w średniowieczu	• opisuje wzorzec władcy na podstawie charakterystyki Bolesława Chrobrego pióra Galla Anonima • definiuje pojęcie <i>kronika</i>	• wymienia obowiązki króla przedstawione przez kronikarza • podaje przykłady dzieł polskiej historiografii średniowiecznej • definiuje pojęcie <i>historiografia</i>	• na podstawie <i>Kroniki polskiej</i> wypowiada się na temat stosunków społecznych i obyczajowości w średniowiecznej Polsce • charakteryzuje dzieła polskiej historiografii średniowiecznej	• omawia uwarunkowania historyczne początków piśmiennictwa polskiego • podejmuje dyskusję na temat wizerunku współczesnych władców w mediach	• przygotowuje mowę pochwalną na cześć wybranej przez siebie osoby
*76. Testament poetycki François Villona	• czyta ze zrozumieniem fragment <i>Wielkiego testamentu</i> • prezentuje życiorys Villona, stanowiący kanwę utworu	• interpretuje tytuł tekstu • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>testament poetycki</i>	• wypowiada się na temat środków stylistycznych użytych w wierszu oraz zastosowanej w nim kompozycji	• porównuje obraz przemijania zawarty w <i>Wielkim Testamencie</i> ze współczesnymi wyobrażeniami na ten temat	• przywołuje szerokie konteksty wywodzące się z <i>Wielkiego testamentu</i> i nawiązania do utworu
*77. Podróż po zaświatach – <i>Boska Komedia</i> Dantego Alighieri	dla fragmentów utworu: • na podstawie fragmentów <i>Boskiej Komedii</i> ogólnie omawia budowę piekła, czyśćca i raju dla całości utworu: • opisuje budowę zaświatów • wyjaśnia znaczenie słowa <i>prekursor</i>	dla fragmentów utworu: • charakteryzuje narratora <i>Boskiej Komedii</i> • wyjaśnia znaczenie tytułu tekstu dla całości utworu: • wypowiada się na temat postaci pojawiających się w utworze • tłumaczy znaczenie pojęć <i>poemat epicki</i> i <i>summa</i>	dla fragmentów utworu: • wylicza elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i renesansu dla całości utworu: • wymienia i ilustruje przykładami elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i dla renesansu	dla fragmentów utworu: • wypowiada się na temat sposobu obrazowania w utworze dla całości utworu: • interpretuje symbole obecne w dziele Dantego	• omawia fresk <i>Dante i trzy królestwa</i>
ŚREDNIOWIECZE – NAUKA O JĘZYKU					
78. U źródeł języka polskiego	• wymienia dialekty polszczyzny	• rozpoznaje we współczesnym języku	• omawia historię zapożyczeń	• podaje przyczyny zmian zachodzących w języku	• sytuuje język polski we właściwej grupie języków

	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza przykłady zabytków języka polskiego (w tym pierwsze zapisane zdanie) 	niektóre pozostałości staropolskie, np. ślady liczby podwójnej	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady wyrazów z przegłosem polskim, palatalizacją oraz <i>e</i> ruchomym 	polskim	słowiańskich <ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy podstawowych grup języków wywodzących się z języka praindoeuropejskiego oraz języków spoza rodziny indoeuropejskiej
ŚREDNIOWIECZE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
80. Podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje opinie na temat średniowiecza, zawarte we fragmentach tekstów Franca Cardiniego <i>Wojownik i rycerz</i> oraz Johana Huizingi <i>Jesień średniowiecza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i komentuje różnice pomiędzy tekstami obu autorów 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje własne sądy na podstawie przeczytanych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję dotyczącą oceny średniowiecza, w której odwołuje się do fragmentów tekstów Cardiniego i Huizingi 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty i nawiązania wywodzące się ze światopoglądu i z twórczości średniowiecza
81. Powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się ze średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • rozważa zagadnienia poruszane w przeczytanych tekstach średniowiecznych i formułuje własne sądy na ich temat oraz wnioski 	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji na tematy związane ze światopoglądem oraz twórczością średniowiecza i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się ze światopoglądu i z twórczości średniowiecza • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze związane z epoką średniowiecza
ŚREDNIOWIECZE – NAWIĄZANIA					
82. Śladami średniowiecza	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje inspiracje sztuką średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy kultury średniowiecza obecne w dzisiejszym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływy kultury średniowiecznej w różnych dziedzinach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrany przykład inspiracji kulturą średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wpływów sztuki średniowiecznej na twórczość kolejnych epok • omawia stosunek poszczególnych okresów w historii kultury do dziedzictwa średniowiecza
*83. Poetycki komentarz do ascezy	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje kontekst literacki wiersza Kazimierza Iłakowiczówny 	<ul style="list-style-type: none"> • określa typ liryki występujący w utworze, a także wskazuje podmiot 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje legendę średniowieczną z poetyckim komentarzem współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kontekst kulturowy wykorzystany w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę i interpretację wiersza

	<i>Opowieść małżonki św. Aleksego</i>	liryczny i adresata wiersza	poetki		
84. Śmiech w średniowieczu	<ul style="list-style-type: none"> referuje opinię bohaterów <i>Imienia róży</i> na temat śmiechu 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje stosunek do śmiechu obecny w <i>Imieniu róży</i> i <i>Stolku dla wesolka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje we fragmencie <i>Imienia róży</i> autora księgi – Arystotelesa omawia rolę błazna na dworach 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat funkcji śmiechu w kulturze średniowiecza i dzisiaj 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje szerokie konteksty i nawiązania obecne w utworze Umberta Eco <i>Imię róży</i>
85. Współczesne inspiracje średniowieczem	<ul style="list-style-type: none"> streszcza fragment tekstu Andrzeja Sapkowskiego <i>Miecz przeznaczenia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia motywy średniowieczne, którymi posłużył się autor <i>Miecza przeznaczenia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście elementy stylizowane na polszczyznę średniowieczną 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w dziele Zdzisława Beksińskiego nawiązania do wieków średnich oraz elementy charakterystyczne dla sposobu obrazowania malarza 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje obraz Zdzisława Beksińskiego porównuje dzieło Beksińskiego z animacją Tomasza Bagińskiego <i>Katedra</i>
86. Średniowiecze w krzywym zwierciadle – <i>Monty Python i św. Graal</i>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza fabułę filmu 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w filmie motywy średniowieczne wyjaśnia w kontekście filmu znaczenie słów <i>absurd</i> oraz <i>ironia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje bohaterów filmu z ich pierwowzorami z legend arturiańskich wyjaśnia, na czym polega specyfika angielskiego humoru 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje środki tworzące w filmie klimat średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat walorów artystycznych i poznawczych filmu
*87. Współczesny moralitet – <i>Siódma pieczęć</i> Ingmara Bergmana	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście nawiązania do kultury i obyczajowości średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tytuł filmu i objaśnia jego funkcję wyjaśnia w kontekście dzieła Bergmana znaczenie pojęć <i>personifikacja</i> i <i>taniec śmierci</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w filmie konwencję moralitetu tłumaczy na podstawie <i>Siódmej pieczęci</i>, czym jest teodycea 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje przesłanie filmu 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje szerokie konteksty wywodzące się z filmu <i>Siódma pieczęć</i> i nawiązania do niego

Autor: Magdalena Lotterhoff

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 1 część 2

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w drugim semestrze klasy 1. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
RENEZANS – O EPOCE					
1. i 2. U progu czasów nowożytnych	<ul style="list-style-type: none"> określa, na kiedy datowany jest początek renesansu w Europie podaje umowną datę początku renesansu w Polsce wyjaśnia znaczenie i pochodzenie nazwy epoki tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>reformacja</i> i opisuje rolę Marcina Lutra dostrzega związki pomiędzy odrodzeniem a antykiem 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, na czym polegała reformacja i jakie były jej przyczyny opisuje przemiany kulturowe, które stały się podwalinami nowej epoki podaje przykłady związków pomiędzy renesansem a antykiem wymienia wyznania protestanckie wyjaśnia znaczenie pojęć <i>humanizm</i> i <i>antropocentryzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia społeczne uwarunkowania narodzin epoki odrodzenia charakteryzuje rolę wydarzeń wyznaczających początek renesansu w kształtowaniu nowej epoki wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>ad fontes</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ antyku na narodziny nowej epoki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie było podłoże różnicy pomiędzy periodyzacją renesansu w Europie i w Polsce omawia wpływ teorii heliocentrycznej Mikołaja Kopernika, wynalezienia druku i upadku Konstantynopola na kształtowanie się renesansu
3. i 4. Filozofia renesansu	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwiska czołowych filozofów i myślicieli epoki odrodzenia streszcza fragment <i>Pochwały głupoty</i> Erazma z Rotterdamu przedstawia główny temat <i>Księcia</i> Niccolò Machiavellego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia najważniejsze założenia filozofii Erazma z Rotterdamu opisuje ogólne tendencje filozoficzne odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> wyczerpująco przedstawia problematykę fragmentów <i>Pochwały głupoty</i> i <i>Księcia</i> w kontekście fragmentów tekstów Machiavellego i Erazma z Rotterdamu wyjaśnia znaczenie terminów <i>machiawelizm</i> i <i>tolerancja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat poglądów Erazma z Rotterdamu i Machiavellego 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia wpływ filozofii Platona na myśl renesansową wypowiada się na temat gatunku zapoczątkowanego przez Michela de Montaigne'a podjmuje dyskusję na temat etyki w kontekście dzieła Niccolò Machiavellego
6. i 7. Sztuka renesansu	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje dzieła sztuki renesansowej ogólnie wypowiada się 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne stylu renesansowego i objaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki renesansowej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje renesansowe dzieło sztuki charakteryzuje wpływ 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje twórczość renesansowych artystów północnych

	na temat najważniejszych artystów odrodzenia (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli)	je na przykładach <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje dzieła polskiego renesansu • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>akt, portret, perspektywa, scenka rodzajowa, krużganki, miasto idealne, sfumato</i> 	• omawia twórczość najważniejszych artystów odrodzenia (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli)	antyku na sztukę odrodzenia	• analizuje i ocenia dzieła renesansowe <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat muzyki XVI-wiecznej
8. Teatr renesansowy	• wymienia cechy teatru elżbietańskiego	• przedstawia różnice pomiędzy teatrem renesansowym a średniowiecznym	• wyciąga podobieństwa i różnice pomiędzy teatrem renesansowym a antycznym	• charakteryzuje konwencje teatralne powstałe w renesansie <ul style="list-style-type: none"> • omawia zjawisko teatru dell'arte 	• przedstawia podobieństwa oraz różnice pomiędzy dramatem humanistycznym a elżbietańskim
RENEANS – TEKSTY Z EPOKI					
9. Poezja religijna Jana Kochanowskiego	• czyta ze zrozumieniem <i>Pieśń XXV z Ksiąg wtórych</i> Kochanowskiego <ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj liryki występujący w utworze 	• wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego pieśni <ul style="list-style-type: none"> • określa gatunek utworu i wskazuje na jego pochodzenie 	• interpretuje wiersz <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega renesansowy charakter utworu 	• porównuje kreację Boga w pieśni z Jego obrazem w utworach średniowiecznych <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaj wersyfikacji zastosowany w utworze 	• na podstawie indywidualnych poszukiwań wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>Deus artifex</i> i odnosi je do utworu Jana Kochanowskiego <ul style="list-style-type: none"> • konfrontuje wiersz Jana Kochanowskiego z obrazem Pietera Bruegla <i>Żniwa</i> i formułuje wnioski
10. i 11. Świat myśli Jana Kochanowskiego utrwalony w <i>Pieśniach</i>	• czyta ze zrozumieniem podane pieśni <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy światopoglądu renesansowego w utworach Kochanowskiego • definiuje pieśń jako gatunek 	• na podstawie wierszy charakteryzuje światopogląd poety <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>horacjanizm, cnota, fortuna, stoicyzm, epikureizm</i> 	• odnajduje wątki horacjańskie w pieśniach Jana Kochanowskiego <ul style="list-style-type: none"> • analizuje wiersze pod kątem obecności elementów stoicyzmu i epikureizmu 	• dokonuje analizy i interpretacji utworów <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w pieśniach cechy wiersza sylabicznego 	• porównuje <i>Pieśń XXIV z Ksiąg wtórych</i> z wierszami Horacego <ul style="list-style-type: none"> • konfrontuje pieśni Jana Kochanowskiego z obrazem Tycjana <i>Trzy okresy życia</i>
12. Liryka obywatelska Jana Kochanowskiego	• czyta ze zrozumieniem fragmenty <i>Pieśni o spustoszeniu Podola</i> i <i>Pieśń XIV z Ksiąg wtórych</i>	• określa historyczne tło powstania <i>Pieśni o spustoszeniu Podola</i> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat 	• odnosi tematykę pieśni do światopoglądu renesansowego <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy i 	• w kontekście utworu Jana Kochanowskiego wypowiada się na temat roli osób sprawujących	• przywołuje szerokie konteksty interpretacyjne utworów Kochanowskiego oraz nawiązania do nich

	<ul style="list-style-type: none"> określa rodzaj liryki, podmiot liryczny i adresata lirycznego utworów 	<p>kreacji podmiotu lirycznego</p>	<p>interpretacji wiersza</p>	<p>władzę</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje cechy wiersza sylabicznego 	
<p>13. Renesansowy obraz arkadii</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem fragment <i>Pieśni świętojańskiej o sobótce</i> określa rodzaj liryki i wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje gatunek wiersza i odnosi go do tradycji literackiej w kontekście utworu wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sielanka, arkadia, literatura pastoralna, folklor, idylla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w wierszu topoty renesansowe wskazuje w utworze środki stylistyczne i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi tematykę wiersza do obyczajowości ziemiańskiej XVI w. podejmuje dyskusję na temat realiów życia wiejskiego oraz wizji poetyckiej wsi 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi mit arkadyjski do zjawisk współczesnej kultury konfrontuje wiersz Jana Kochanowskiego z obrazem Giorgionego <i>Burza</i>
<p>14. <i>Fraszki</i> – poezja dnia codziennego</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w czytanych fraszkach tematykę autobiograficzną, refleksyjno-filozoficzną i obyczajową 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie poznanych utworów charakteryzuje fraszkę jako gatunek literacki wskazuje we fraszkach elementy światopoglądu i obyczajowości renesansowej 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje we fraszkach konteksty antyczne i biblijne 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje fraszki pod kątem renesansowego obrazu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> omawia topos świata jako teatru konfrontuje wybraną fraszkę z obrazem Giuseppe Arcimbolda <i>Jesień</i>
<p>15., 16. i 17. <i>Żaden ojciec podobno barziej nie miłował / Dziecięcia – Treny</i> Jana Kochanowskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> odnosi <i>Treny</i> do biografii Jana Kochanowskiego czyta ze zrozumieniem wskazane utwory definiuje tren jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy filozofii stoickiej w <i>Trenach</i> rozpoznaje w <i>Trenie IX</i> pozorny panegiryk odnajduje w <i>Trenie XIX</i> informacje świadczące o odbudowie światopoglądu poety wyjaśnia znaczenie określeń <i>poezja funeralna i liryka żałobna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje wskazane treny przedstawia kryzys światopoglądowy poety na podstawie trenów: IX, X i XI 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w <i>Trenach</i> wyjaśnia, na czym polegała innowacyjność <i>Trenów</i> Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie cyklu <i>Trenów</i> omawia kompozycję epicedium
<p>18. Tłumaczenie wierne czy piękne – o <i>Psalterzu Dawidów</i> Jana Kochanowskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem psalmy w tłumaczeniu Jana Kochanowskiego definiuje psalm jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi <i>Psalterz Dawidów</i> do tradycji biblijnej wyjaśnia znaczenie terminów: <i>translatoryka, humanizm chrześcijański, poeta doctus</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat specyfiki przekładu porównuje Psalm 130 w przekładzie Jana Kochanowskiego z wersją utworu z Biblii Tysiąclecia 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia Psalm 130 w przekładzie Jana Kochanowskiego z pieśnią <i>Czego chcesz od nas, Panie</i> i wypowiada się na temat spójności 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi Psalm 130 w tłumaczeniu Jana Kochanowskiego do analogicznych zjawisk w kulturze

				światopoglądowej poety • podejmuje dyskusję na temat granic wolności tłumacza	
19. Podsumowanie wiadomości na temat Jana Kochanowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze wydarzenia z biografii Jana Kochanowskiego • podaje tytuły omówionych utworów Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrane wiersze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie twórczości Jana Kochanowskiego w rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat światopoglądu Jana Kochanowskiego w kontekście jego biografii i twórczości
*20. <i>O poprawie Rzeczypospolitej</i> Andrzeja Frycza Modrzewskiego	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia tytuły ksiąg rozprawy • relacjonuje poglądy Modrzewskiego, zawarte w przeczytanym fragmencie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze postulaty pisarza 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia źródło toposu utopii • relacjonuje najważniejsze założenia utworu Thomasa More'a 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat realizacji idei utopii – w obszarze literatury i w świecie realnym 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie opracowuje koncepcję idealnego państwa i społeczeństwa oraz uzasadnia swoje tezy • konfrontuje wyobrażenie idealnej społeczności z obrazem Lucasa Cranacha starszego <i>Złoty wiek</i>
*21. <i>Kazania sejmowe</i> Piotra Skargi	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza argumentację zaprezentowaną przez Piotra Skargę • wyjaśnia znaczenie terminu <i>retoryka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • nakreśla kontekst historyczny <i>Kazań sejmowych</i> • odnajduje w tekście wątki biblijne • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>anarchia szlachecka, złota wolność, tolerancja religijna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w utworze środki retoryczne • charakteryzuje stylizację proroczej groźby w <i>Kazaniach sejmowych</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat aktualności <i>Kazań sejmowych</i> we współczesnej Polsce • konfrontuje treść obrazu Jana Matejki <i>Kazanie Skargi</i> z realiami historycznymi i formułuje wnioski na temat ideologicznej funkcji obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje obraz Jana Matejki <i>Kazanie Skargi</i>
22. <i>Sonety do Laury</i> Francesca Petrarcki	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem wskazane utwory • określa rodzaj liryki zastosowany w wierszach • definiuje sonet jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> • określa podmiot liryczny, adresata lirycznego oraz sytuację liryczną w wierszach • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazuje w podanych 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wiersz • opisuje uczucia podmiotu lirycznego • wskazuje w utworach przykłady idealizacji kobiety 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie poznanych utworów charakteryzuje zjawisko petrarkizmu • podejmuje dyskusję na temat wpływu twórczości Francesca Petrarcki na skonwencjonalizowanie poezji miłosnej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje dwa sposoby obrazowania piękna kobiecego na przykładzie obrazów Giorgionego <i>Śpiąca Wenus</i> i Domenica Ghirlandaia <i>Portret Giovanny Tornabuoni</i>

		utworach cechy gatunkowe sonetu			
24. <i>Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy</i> Miguela de Cervantesa Saavedry	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza dzieło Cervantesa • wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>walka z wiatrakami</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy gatunkowe romansu rycerskiego i ilustruje je przykładami z literatury średniowiecznej • charakteryzuje na podstawie tekstu głównych bohaterów powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia istotę parodii i podaje odpowiednie przykłady • analizuje utwór Cervantesa pod kątem parodii romansu rycerskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpatruje charaktery głównych bohaterów powieści jako odbicie dwoistej natury ludzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> • konfrontuje poznany tekst z obrazem Honoré Daumiera <i>Don Kichot</i> • tworzy parodię dowolnego dzieła literackiego
*25. Początki noweli – Giovanni Boccaccio <i>Dekameron</i>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza nowelę <i>Sokół</i> • definiuje nowelę jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat <i>Dekameronu</i> jako cyklu nowel • na podstawie tekstu podaje cechy gatunkowe noweli 	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnia elementy kompozycyjne noweli 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje utwór pod kątem światopoglądu renesansowego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia obraz Sandra Botticellego <i>Uczta w piniowym lesie</i>
26., 27., 28., 29. i 30. <i>Makbet</i> Williama Szekspira	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza dramat <i>Makbet</i> • wymienia tytuły najważniejszych dzieł Williama Szekspira 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zarys biografii Williama Szekspira • omawia cechy charakterystyczne teatru elżbietańskiego • porównuje dramat szekspirowski z dramatem antycznym • charakteryzuje głównych bohaterów tragedii • wskazuje przyczyny ostatecznej klęski Makbeta 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie określenia <i>kwestia szekspirowska</i> • analizuje pod względem psychologicznym motywację działań głównych bohaterów dramatu • określa rolę czarownic w budowaniu napięcia w sztuce • wskazuje elementy świata irracjonalnego i opisuje ich znaczenie • omawia funkcję elementów humorystycznych w <i>Makbecie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny ponadczasowej aktualności dzieł Szekspira • wymienia przykłady adaptacji dzieł Szekspira • definiuje tragizm w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza <i>Hamleta</i> Williama Szekspira • omawia wybraną adaptację <i>Makbeta</i> bądź <i>Hamleta</i> i konfrontuje ją z tekstem dramatu
RENEZANS – NAUKA O JĘZYKU					
32. Styl artystyczny	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne stylu renesansowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę pomiędzy stylem artystycznym a stylami 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje na przykładach cechy stylu renesansowego • wskazuje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wiersz sylabiczny i określa jego cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje chwyt retoryczne w przykładowych tekstach

		funkcjonalnymi	parodii, trawestacji i pastiszu		publicystycznych z okresu odrodzenia oraz współczesnych • analizuje problem oryginalności dzieła literackiego w kontekście konwencji stylistycznej
RENEANS – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
33. Podsumowanie wiadomości na temat kultury renesansu	• relacjonuje opinie o epoce zawarte we fragmentach tekstów <i>Renesans</i> Jerzego Ziomka oraz <i>Czy diabeł może być zbawiony i 27 innych kazań</i> Leszka Kołakowskiego	• w kontekście fragmentu książki Jerzego Ziomka porównuje możliwości, jakie stwarzał ludziom renesans, z epoką poprzednią	• wypowiada się na temat związków kultury narodowej z europejską	• podejmuje dyskusję na temat renesansu w kontekście fragmentu książki Leszka Kołakowskiego	• formułuje własną opinię dotyczącą stereotypów w postrzeganiu renesansu
34. Powtórzenie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat renesansu	• wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości renesansowej	• formułuje wnioski na tematy związane z twórczością renesansową • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa renesansu	• uczestniczy w dyskusji na tematy związane z renesansem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	• wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości renesansowej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa renesansowego
RENEANS – NAWIĄZANIA					
35. Śladami renesansu	• rozpoznaje wpływy kultury renesansowej w różnych dziełach sztuki	• wymienia osiągnięcia cywilizacyjne renesansu oraz ich wpływ na rozwój człowieka	• przedstawia wpływ sztuki renesansowej na późniejsze epoki	• prezentuje dowolny przykład inspiracji kulturą renesansu	• omawia i ocenia dowolny przykład inspiracji kulturą renesansu
36. Cywilizacja odrodzenia – odrodzenie cywilizacji	• relacjonuje poglądy Jeana Delumeau zawarte we fragmencie tekstu <i>Cywilizacja Odrodzenia</i> • wymienia najważniejsze osiągnięcia epoki	• podaje przykłady wpływu renesansu na współczesną cywilizację	• wyjaśnia, dlaczego czasy renesansu rozpoczynają epokę nowożytną • podejmuje dyskusję na temat osiągnięć renesansu	• ocenia z własnej perspektywy przełomowy charakter epoki	• konfrontuje osiągnięcia kultury renesansu ze znanymi sobie dziełami sztuki
*37. <i>Mona Lisa</i> w czasach popkultury	• wypowiada się na temat zjawiska popkultury • formułuje wypowiedź na	• porównuje obraz Jeana-Michela Basquiata z pierwowzorem	• przedstawia własną opinię na temat przetwarzania ikon historii sztuki przez	• analizuje funkcję wykorzystania <i>Mona Lisy</i> w dziele popkulturowym	• podejmuje dyskusję na temat tego, czym jest sztuka

	temat <i>Mona Lisy</i> Leonarda da Vinci		popkulturę		
*38. O śmierci ponad epokami – *** [<i>Anka! to już trzy i pół roku</i>] Władysława Broniewskiego	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem wiersz Władysława Broniewskiego określa rodzaj liryki, wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w utworze nawiązania do <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego określa w kontekście wiersza etymologię imienia Zofia 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje analizy stylistycznej wiersza wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszu Broniewskiego w kontekście <i>Trenów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat opisu śmierci i żałoby w różnych okresach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> pisze analizę porównawczą wierszy *** [Anka! to już trzy i pół roku] Władysława Broniewskiego i <i>Tren XIX</i> Jana Kochanowskiego
39. <i>Makbet</i> z przymrużeniem oka	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazany fragment utworu <i>Trzy wiedźmy</i> Terry'ego Pratchetta odnajduje w czytanim tekście aluzje do <i>Makbeta</i> Williama Szekspira 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje utwór jako parodię i podaje odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki nadające tekstowi efekt komediowy 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat funkcjonowania parodii 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy świadczące o oryginalnym podejściu twórcy do gatunku powieści
*40. <i>Elżbieta królowa Anglii</i>	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie obejrzanego spektaklu Teatru Telewizji charakteryzuje królową Elżbietę, uwypukla złożoność jej postaci 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje kontekst historyczny przedstawienia 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat kreacji odtwórczyni tytułowej roli 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat problemów osób sprawujących władzę w czasach renesansu i dzisiaj 	<ul style="list-style-type: none"> omawia specyfikę Teatru Telewizji
41. <i>Romeo i Julia</i> współcześnie	<ul style="list-style-type: none"> streszcza fabułę <i>Romeo i Julii</i> w reż. Baza Luhrmanna opisuje swoje wrażenia po obejrzeniu filmu 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje film Luhrmanna z utworem Williama Szekspira wyjaśnia znaczenie terminów: <i>adaptacja, ekranizacja, interpretacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje szczegółowej analizy porównawczej wybranych scen filmu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat funkcji kiczu w filmie podjmuje dyskusję o granicach dowolności adaptacji 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża swoją opinię na temat rekwizytów, kostiumów oraz sposobu filmowania i montażu
*42. <i>Królowa Margot</i>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje relacje panujące na dworze francuskim, które zostały przedstawione w filmie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wydarzenia historyczne stanowiące tło fabuły filmu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje pobudki, jakimi kierowała się tytułowa bohaterka filmu 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie fabuły filmu rozważa problem zła w człowieku 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje konteksty i nawiązania wykorzystane w filmie
BAROK – O EPOCE					
45. i 46. Barok – świat wewnętrznych sprzeczności	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia etymologię nazwy <i>barok</i> określa ramy czasowe epoki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe różnice pomiędzy renesansem a barokiem wyjaśnia, dlaczego XVI 	<ul style="list-style-type: none"> omawia najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego charakteryzuje specyfikę 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat życia codziennego w baroku 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ soboru trydenckiego na kształt epoki podaje przykłady

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje daty początku i końca baroku w Polsce 	<p>w. nazywa się czasem wojen</p> <ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy znaczenie terminów <i>monarchia absolutna</i> i <i>kontrreformacja</i> 	<p>polskiego baroku</p>		<p>teatralizacji życia w baroku</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje tło historyczne epoki
<p>47. i 48. Człowiek wobec nieskończoności – filozofia czasów baroku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fragmenty traktatów Kartezjusza: <i>Medytacji o pierwszej filozofii</i> i <i>Rozprawy o metodzie</i> • relacjonuje fragment <i>Myśli</i> Pascala 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podstawowe założenia filozofii Kartezjańskiej • wymienia najważniejsze elementy filozofii Blaise'a Pascala 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia sens stwierdzenia <i>Myślę, więc jestem</i> • tłumaczy znaczenie sformułowania <i>zakład Pascala</i> • wyjaśnia, jak rozumie określenie <i>trzcina myśląca</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska przedstawicieli spirytualizmu, naturalizmu i panteizmu oraz charakteryzuje ich poglądy • formułuje swoją opinię na temat myśli barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia charakterystykę głównych nurtów myśli barokowej, korzystając z różnych źródeł informacji
<p>49. i 50. Sztuka baroku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje cechy stylu barokowego na podstawie wskazanych dzieł • wymienia nazwiska najważniejszych twórców okresu baroku • podaje najistotniejsze cechy stylu barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia twórczość przedstawicieli sztuki barokowej • charakteryzuje malarstwo barokowe, posługując się przykładami dzieł • na przykładzie wybranej budowli przedstawia cechy architektury barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia założenia światopoglądowe sztuki baroku • charakteryzuje operę jako zjawisko typowe dla baroku • wyjaśnia, czym był teatr dworski 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polegało znaczenie Kościoła jako mecenas sztuki • dokonuje analizy rzeźby barokowej według wskazanych kryteriów • opisuje działalność szkolnego teatru jezuitów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wybrane dzieło sztuki barokowej
BAROK – TEKSTY Z EPOKI					
<p>52. Wprowadzenie do literatury barokowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje dwa nurty poezji barokowej: dworski i metafizyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska przedstawicieli klasycyzmu barokowego • definiuje termin <i>marinizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia twórczość Moliera • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sacrum</i>, <i>profanum</i>, <i>vanitas</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnice pomiędzy nurtem dworskim i metafizycznym literatury baroku a klasycyzmem francuskim 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza wybrany dramat Pierre'a Corneille'a bądź Jeana Racine'a
<p>53. Poezja metafizyczna Mikołaja Sępa Szarzyńskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem wiersze poety • omawia przynależność Mikołaja Sępa Szarzyńskiego do dwóch epok: renesansu z uwagi na lata życia i baroku ze 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje cechy poezji metafizycznej w utworach Sępa Szarzyńskiego • wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego i określa sytuację liryczną we 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w analizowanych sonetach • dokonuje analizy stylistycznej i interpretacji wierszy Sępa Szarzyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz Boga zawarty w utworach Sępa Szarzyńskiego z obrazem Boga w <i>Hymnie</i> Jana Kochanowskiego • podejmuje dyskusję na temat aktualności poezji 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pogląd poety na temat sensu istnienia na podstawie wskazanych sonetów • konfrontuje sonety Sępa Szarzyńskiego z obrazem Juana de Valdésa Leala <i>In</i>

	względu na prekursorską twórczość	wskazanych wierszach		Sępa Szarzyńskiego	<i>ictu oculi</i>
*54. Poezja Daniela Naborowskiego	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w wierszu <i>Krótkość żywota</i> cechy literatury metafizycznej odnajduje w wierszu <i>Na oczy królowny angielskiej</i> i omawia cechy literatury dworskiej 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje wiersz <i>Krótkość żywota</i> jako traktat z tezą i potwierdzającą ją argumentacją 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje wiersze <i>Krótkość żywota</i> oraz <i>Na oczy królowny angielskiej</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie paradoksów kończących wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje obraz Georges'a de La Toura <i>Maria Magdalena</i>
*55. Poezja dworska Jana Andrzeja Morsztyna	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wiersza <i>Do trupa</i> definiuje sonet jako gatunek przytacza definicję paradoksu i podaje odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istotę konceptu w wierszach <i>O swej pannie</i> i <i>Do trupa</i> odnajduje elementy sensualizmu w omawianych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wiersze Jana Andrzeja Morsztyna definiuje marinizm po omówieniu twórczości Jana Andrzeja Morsztyna 	<ul style="list-style-type: none"> omawia koncept stanowiący oś konstrukcyjną utworu <i>O swej pannie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście barokowego ujęcia tematu śmierci porównuje wiersz <i>Do trupa</i> z rzeźbą Berniniego <i>Śmierć błogosławionej Ludwiki Albertoni</i>
56. Zbytki sarmackie według Wacława Potockiego	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazane fragmenty <i>Zbytków polskich</i> wyjaśnia znaczenie terminu <i>sarmatyzm</i> na podstawie tekstu omawia zamięłowanie XVII-wiecznej szlachty i duchowieństwa do życia ponad stan 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje we fragmencie <i>Zbytków polskich</i> elementy nurtu sarmackiego przedstawia obraz społeczeństwa wyłaniający się z podanego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza fakty na temat wojen polsko-szwedzkich w XVII w. 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy analizę formalną tekstu i przedstawia funkcję użytych w nim środków językowych podjękuje dyskusję na temat społeczeństwa polskiego w kontekście utworu Wacława Potockiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ przymusowej konwersji na życie i twórczość Wacława Potockiego
57. Sarmaty portret własny – <i>Pamiętniki</i> Jana Chryzostoma Paska	<ul style="list-style-type: none"> definiuje sarmatyzm oraz wymienia jego wady i zalety przytacza najważniejsze fakty z biografii pisarza 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia biografię Paska i wskazuje w niej fakty typowe dla Sarmaty na podstawie utworu definiuje pamiętnik 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście <i>Pamiętników</i> elementy mentalności sarmackiej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje styl i język <i>Pamiętników</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjękuje dyskusję na temat elementów mentalności sarmackiej u współczesnych Polaków
*59. Angielska poezja metafizyczna	<ul style="list-style-type: none"> omawia charakter twórczości angielskich poetów metafizycznych 	<ul style="list-style-type: none"> określa, na czym polega koncept w wierszu <i>Pchła</i> Johna Donne'a rozpoznaje oryginalny 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje analizy i interpretacji wiersza <i>Pchła</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podjękuje dyskusję na temat współczesnych przykładów niebanalnego ukazania erotyzmu w 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i porównuje obrazy <i>Ogród miłości</i> Petera Paula Rubensa oraz <i>Vanitas</i> Pietera Claesza

		charakter utworu Donne'a		sztuce	• przedstawia w kontekście analizowanych obrazów przykłady łączenia ze sobą dwóch skrajnych kręgów tematycznych
BAROK – NAUKA O JĘZYKU					
61. Środki wyrazu artystycznego i ich funkcje	• wymienia środki wyrazu artystycznego właściwe dla stylu barokowego	• klasyfikuje środki artystycznego wyrazu oraz określa ich funkcję w dziele literackim • prezentuje na przykładach cechy stylu barokowego	• odnosi termin <i>makaronizm</i> do współczesnej polszczyzny	• wypowiada się na temat wpływu stylu barokowego na treść utworów	• porównuje na podstawie wybranych utworów style renesansowy i barokowy
BAROK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
62. Podsumowanie wiadomości na temat baroku	• relacjonuje opinie na temat baroku zawarte we fragmentach książek <i>Dzieje literatury polskiej</i> Juliana Krzyżanowskiego i <i>Helikon sarmacki</i> Andrzeja Vincenza	• wyjaśnia znaczenie pojęcia rodzimości w piśmiennictwie barokowym	• wypowiada się na temat demokratycznego charakteru piśmiennictwa barokowego	• podejmuje dyskusję dotyczącą nieobecności literatury barokowej w świadomości społecznej	• odnajduje w literaturze i sztuce barokowej elementy ponadczasowe
63. Powtórzenie wiadomości	• przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat twórczości barokowej	• wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości barokowej	• formułuje wnioski na tematy związane z twórczością barokową • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa baroku	• uczestniczy w dyskusji na tematy związane z barokiem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	• wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości barokowej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące twórczości barokowej
BAROK – NAWIĄZANIA					
64. Śladami baroku	• rozpoznaje inspiracje barokowe w sztuce	• podaje przykłady motywów w kulturze współczesnej wywodzących się z baroku	• charakteryzuje stosunek do baroku na przestrzeni epok	• prezentuje przykład dzieła zainspirowanego sztuką barokową	• szczegółowo omawia wybrany przykład współczesnego dzieła zainspirowanego sztuką barokową
65. Barokowe inspiracje	• czyta ze zrozumieniem wskazane teksty • streszcza w punktach	• odnajduje elementy estetyki barokowej we fragmencie <i>Wojny</i>	• prezentuje sylwetkę Ryszarda Kapuścińskiego • referuje wykład Borgesa i	• konfrontuje cechy estetyki barokowej wymienione przez	• porównuje barokową wizję świata i człowieka opisaną przez Pascala z

	fragmenty <i>Kuli Pascala</i> Jorge Luisa Borgesa	<i>futbolowej</i> Ryszarda Kapuścińskiego	interpretuje ostatnie zdanie tekstu	Kapuścińskiego z dziełami sztuki zamieszczonymi w podręczniku • podejmuje dyskusję na temat obecności estetyki barokowej we współczesnym świecie	niepokojami współczesnych ludzi • ocenia aktualne przejawy estetyki barokowej w sztuce i życiu codziennym
*66. Ideał kobiecego piękna	• odnajduje w podręczniku oraz dostępnych sobie źródłach akty kobiece powstałe w baroku i w innych epokach	• dobiera obrazy według kryterium kompozycji wykorzystanej przez Fernanda Botera w dziele <i>Leżąca naga kobieta z kwiatami</i>	• porównuje obraz Botera z aktami barokowymi, wskazuje elementy zaczerpnięte z tradycji i komentuje sposób ich przetworzenia	• podejmuje dyskusję na temat ewolucji ideału kobiecego piękna	• uczestniczy w dyskusji na temat obecności i funkcji kiczu we współczesnych przedstawieniach kobiety
*67. Barok w poezji współczesnej	• określa rodzaj liryki oraz zasadę kompozycyjną, według której zbudowany jest wiersz Jarosława Marka Rymkiewicza <i>Róża oddana Danielowi Naborowskiemu</i>	• określa funkcję anafory	• wykazuje się znajomością topiki barokowej i wskazuje topoty wykorzystane w wierszu Rymkiewicza	• porównuje utwór Rymkiewicza z wierszem barokowym o podobnej konstrukcji • wyjaśnia znaczenie symbolu róży obecnego w tekście	• tworzy prezentację dotyczącą toposu róży w literaturze i sztuce
*68. <i>Trans-Atlantyk</i> Witolda Gombrowicza wobec tradycji sarmackiej	• odnajduje we fragmencie <i>Trans-Atlantyku</i> Gombrowicza cechy języka Jana Chryzostoma Paska • wskazuje w tekście elementy mentalności sarmackiej	• prezentuje najważniejsze fakty z życia i twórczości Witolda Gombrowicza	• wykazuje się ogólną znajomością treści utworu Witolda Gombrowicza	• analizuje sposoby ośmieszenia mentalności sarmackiej zastosowane przez Gombrowicza	• w kontekście fragmentu utworu podejmuje dyskusję na temat stosunku do emigrantów i problemów związanych z asymilacją na obczyźnie
69. Barokowa teatralność w opowieści filmowej	• odnajduje w filmie <i>Vatel</i> w reż. Rolanda Joffégo elementy teatralizacji życia w baroku • opisuje przedstawioną w filmie barokową arystokrację	• porównuje kadry filmowe z reprodukcjami barokowych obrazów zamieszczonymi w podręczniku • ocenia postępowanie arystokracji ukazane w filmie	• odnajduje w filmie topoty barokowe • analizuje postępowanie tytułowego bohatera	• interpretuje motyw lustra obecny w filmie	• porównuje sposób przedstawienia arystokracji w filmach <i>Vatel</i> oraz <i>Królowa Margot</i> • pisze recenzję dzieła Rolanda Joffégo
*70. Filmowa	• na podstawie filmu	• przedstawia	• porównuje kadry z filmu z	• analizuje i ocenia kreację	• tworzy prezentację na

opowieść o artyście – <i>Dziewczyna z perłą</i> Petera Webbera	charakteryzuje życie codzienne w baroku • opisuje proces powstawania dzieła sztuki	charakterystykę postaci Griet – służącej malarza	obrazami Jana Vermeera	Scarlett Johansson	temat obrazu artysty w filmie
OŚWIECENIE – O EPOCE					
72. i 73. Oświecenie w Europie i Polsce	• objaśnia etymologię nazwy epoki • podaje daty graniczne oświecenia w Europie • przedstawia periodyzację polskiego oświecenia	• opisuje światopogląd ludzi oświecenia • wymienia osiągnięcia oświecenia w dziedzinie nauki • podaje nazwy instytucji powstałych w czasach stanisławowskich	• opisuje przemiany społeczne doby oświecenia • charakteryzuje specyfikę polskiego oświecenia	• prezentuje wpływ idei oświeceniowych na życie codzienne • analizuje rolę czasopiśmiennictwa w oświeceniu	• analizuje przemiany światopoglądowe, które ukształtowały epokę
75. i 76. Wiek rozumu i czułego serca	• czyta ze zrozumieniem fragment traktatu Johna Locke’a <i>Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego</i> i przytacza najważniejsze tezy tekstu • czyta ze zrozumieniem fragment <i>Traktatu o tolerancji</i> Woltera i podaje najistotniejsze założenia tekstu	• wymienia główne kierunki światopoglądowe oświecenia • prezentuje założenia filozofii Johna Locke’a • charakteryzuje podstawowe elementy światopoglądu Woltera • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>deizm, ateizm, materializm, sensualizm, empiryzm, tabula rasa, utylitaryzm, liberalizm, libertynizm</i>	• odnajduje w tekście Johna Locke’a argumenty świadczące o tym, że autor był zwolennikiem racjonalizmu i empiryzmu • przedstawia okoliczności, w których powstał <i>Traktat o tolerancji</i> • na podstawie tekstu objaśnia, jaką rolę – według Woltera – odgrywają Bóg i religia	• prezentuje podstawowe założenia światopoglądu Immanuela Kanta • wyjaśnia, na czym polega kopernikański przewrót w filozofii dokonany przez Kanta • tłumaczy, czym jest według filozofa prawo naturalne • omawia główne twierdzenia Jeana-Jacquesa Rousseau	• przedstawia pogłębioną wiedzę na temat filozofii Immanuela Kanta i Jeana-Jacquesa Rousseau
77. i 78. Sztuka oświecenia	• wskazuje na przykładach cechy stylu klasycystycznego w architekturze, malarstwie i rzeźbie • na podstawie wybranych dzieł omawia cechy rokoka	• podaje cechy stylu klasycystycznego i rokokowego • omawia rolę teatru w oświeceniu	• wymienia najważniejsze dzieła czołowych twórców klasycyzmu europejskiego • opisuje specyfikę rokokowych przedmiotów użytku codziennego i wystroju wnętrz • charakteryzuje rolę komedii w teatrze	• analizuje dzieło klasycystyczne według wskazanych kryteriów • wyjaśnia, w jaki sposób sztuka oświecenia odzwierciedlała najważniejsze idee epoki • określa rolę Teatru Narodowego w rozwoju	• wypowiada się na temat muzyki okresu oświecenia • prezentuje treść i problematykę wybranej komedii klasycystycznej

			oświeceniowym	polskiego oświecenia	
OŚWIECENIE – TEKSTY Z EPOKI					
79. Wprowadzenie do literatury oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy gatunków literackich najlepiej realizujących postulat dydaktyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje gatunek, który pojawił się w polskiej literaturze XVIII-wiecznej wymienia najważniejsze cechy literatury sentymentalnej i rokokowej 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje klasycyzm w literaturze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podstawowe zadania twórcy oświeceniowego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia poetyki normatywne
80. Bajki Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy gatunkowe bajki i przytacza odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i wyjaśnia morał w bajkach <i>Jagnię i wilcy</i>, <i>Wilk i owce</i> oraz <i>Lew pokorny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa pochodzenie gatunku bajki odnosi sens bajki <i>Wilk i owce</i> do sytuacji z życia codziennego formułuje morał bajki <i>Podróżny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje bajkę <i>Lew pokorny</i> w kontekście wiedzy na temat natury ludzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia ogólny obraz człowieka wyłaniający się z bajek Ignacego Krasickiego i komentuje go w odniesieniu do znanej mu rzeczywistości
81. <i>Świat poprawiać – zuchwałę rzemiosło</i> – satyry Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje satyrę jako gatunek relacjonuje treść <i>Żony modnej</i> Ignacego Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje głównych bohaterów satyry wymienia wady ganione przez autora <i>Żony modnej</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy utworu, które świadczą o jego przynależności do klasycyzmu porównuje bajkę i satyrę omawia kompozycję satyry 	<ul style="list-style-type: none"> rozpatruje satyrę w kontekście ówczesnej obyczajowości wskazuje sposoby osiągnięcia efektu komicznego w satyrze 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście satyry omawia wzorce obyczajowe obecne we współczesnym świecie
82. <i>Śmiejemy się z głupich, choć i przewielebnych</i> – <i>Monachomachia</i> Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje poemat heroikomiczny jako gatunek streszcza wskazany fragment <i>Monachomachii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pochodzenie poematu heroikomicznego wskazuje w tekście <i>Monachomachii</i> cechy gatunkowe poematu heroikomicznego odnajduje w utworze ogólną refleksję i ją komentuje 	<ul style="list-style-type: none"> rozpatruje fragmenty <i>Monachomachii</i> w kontekście swojej wiedzy na temat funkcjonowania zakonów w XVIII w. wskazuje w tekście przykłady zabiegów językowych mających wywołać efekt komiczny opisuje rolę humoru w <i>Monachomachii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposób ukazania mnichów w poemacie w kontekście fragmentów <i>Monachomachii</i> podejmuje dyskusję na temat funkcji śmiechu w życiu społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje fragment <i>Monachomachii</i> z eposem homeryckim i wskazuje sparodiowane elementy przedstawia w satyryczny sposób wybrany fragment życia społecznego
84. Podsumowanie wiadomości na temat Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy gatunków uprawianych przez Krasickiego i podaje przykładowe tytuły 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje najważniejsze wydarzenia z biografii poety podaje tytuł pierwszej 	<ul style="list-style-type: none"> wylicza powracające w twórczości Krasickiego tematy i motywy oraz przytacza tytuły konkretnych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę „księcia poetów” w rozwoju literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę powieści <i>Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki</i>

	utworów	polskiej powieści	dzieł		
85. Sentymalna twórczość Franciszka Karpińskiego	<ul style="list-style-type: none"> definiuje sielankę jako gatunek streszcza wskazane fragmenty utworu <i>Laura i Filon</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w świecie przedstawionym utworu elementy o charakterze konwencjonalnym 	<ul style="list-style-type: none"> określa pochodzenie sielanki i podaje nazwiska twórców tego gatunku 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza poglądy Jeana-Jacquesa Rousseau i opisuje ich wpływ na rozwój sentymentalizmu wyjaśnia, dlaczego sielanki sentymentalne śmieszą dzisiejszego czytelnika 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły innych utworów Franciszka Karpińskiego porównuje świat sielankowej arkadii do utopii
87. <i>Pieśń Legionów Polskich we Włoszech</i>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje historyczne okoliczności powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa rodzaj liryki występujący w utworze i wypowiada się na temat podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wydarzenia historyczne przywołane w tekście Józefa Wybickiego określa, kiedy <i>Mazurek Wybickiego</i> został oficjalnie uznany za hymn państwowy 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat roli hymnu i innych symboli w życiu narodu 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję przywołania osoby Tadeusza Kościuszki w zakończeniu pieśni wypowiada się na temat autorstwa i charakteru melodii towarzyszącej tekstowi pieśni
*88. <i>Kubuś Fatalista i jego pan</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyказuje się orientacyjną wiedzą na temat dorobku i działalności Denisa Diderota definiuje powiastkę filozoficzną jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> udowadnia, że utwór Diderota jest powiastką filozoficzną 	<ul style="list-style-type: none"> streszcza utwór <i>Kubuś Fatalista i jego pan</i> wyjaśnia znaczenie słowa <i>fatalizm</i> i odnosi je do treści przeczytanego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje kreację narratora w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje bohaterów <i>Kubusia Fatalisty</i> do postaci z powieści <i>Don Kichote</i> Cervantesa
89. Wobec inności – o <i>Podróżach Guliwera</i> Jonathana Swifta	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazany fragment <i>Podróży do wielu odległych narodów świata...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje elementy ironii w przeczytanym fragmencie i określa jej funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposób przedstawienia cywilizacji europejskiej w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi fantastyczne wątki podróżnicze do historycznej wiedzy na temat kolonializmu podjmuje dyskusję o spotkaniach różnych cywilizacji we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście dzieła Swifta wypowiada się na temat szans funkcjonowania społeczeństwa wielokulturowego
*90. <i>Rękopis znaleziony w Saragossie</i>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza wskazany fragment <i>Rękopisu...</i> prezentuje własne przeżycia wynikające z 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje powieść szkatułkową 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na podstawie tekstu <i>Rękopisu...</i>, czym jest powieść szkatułkowa 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje kreację narratora w <i>Rękopisie...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozważa, czy powieść Jana Potockiego tematycznie przynależy do okresu oświecenia

	lektury tekstu				
OŚWIECENIE – NAUKA O JĘZYKU					
91. Mówić poprawnie	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje norm językowych podaje typy słowników językowych i wyjaśnia, które wątpliwości rozwiewa dany typ słownika nazywa cechy stylu oświeceniowego 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza przykłady ilustrujące różne rodzaje norm językowych prezentuje na przykładach cechy stylu oświeceniowego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje, kiedy odstępstwo od normy językowej jest błędem językowym odróżnia błędy wewnątrz- od zewnątrzjęzykowych 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza przykłady błędów językowych i określa ich rodzaj 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje błędy językowe określonego typu
OŚWIECENIE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
92. Podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> przytacza opinie zawarte we fragmentach tekstów <i>Wynalezienie wolności 1700–1789</i> Jeana Starobinskiego i <i>Mroczne dziedzictwo oświecenia</i> Pawła Lisickiego 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje własną opinię dotyczącą tez zawartych w przeczytanych tekstach wypowiada się na temat dążeń wolnościowych w XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję na temat spuścizny myślowej oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> w kontekście fragmentu tekstu Pawła Lisickiego zabiera głos w kwestii manipulowania opinią publiczną w oświeceniu i czasach współczesnych 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje polemikę z tekstem Pawła Lisickiego
93. Powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat dorobku oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wnioski na tematy związane z twórczością oświeceniową określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na tematy związane z oświeceniem i stosuje odpowiednie argumenty w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa oświeceniowego
OŚWIECENIE – NAWIĄZANIA					
94. Śladami oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> wymienia instytucje powstałe w epoce oświecenia mające swoje współczesne odpowiedniki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy klasycyzmu w kulturze współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływy światopoglądu oświeceniowego na człowieka XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wybrany przykład inspiracji kulturą oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> podaje konkretne przykłady wpływu sztuki klasycystycznej i sentymentalnej na twórczość późniejszych epok omawia zmianę światopoglądową, jaka zaszła w epoce oświecenia
95. Czesław Miłosz o	<ul style="list-style-type: none"> podaje najistotniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje sytuacje, do 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi teksty Czesława 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia metafory użyte 	<ul style="list-style-type: none"> określa, jaką rolę

rozumie	fakty z biografii Czesława Miłosza • określa funkcję apostrofy rozpoczynającej tekst <i>Rozum</i>	których odnosi się w drugim akapicie tekstu podmiot mówiący • wyjaśnia funkcję użycia słowa <i>gdybyż</i>	Miłosza do światopoglądu oświeceniowego	w tekście <i>Labirynt</i> • opisuje, co było przyczyną niezgody autora na <i>uwielbienie labiryntu swego umysłu</i>	wyznacza sztuce i artyście podmiot mówiący
*96. Człowiek poszukujący	• rozpoznaje we fragmencie tekstu <i>Jak szukaliśmy Lailonii</i> Leszka Kołakowskiego powiastkę filozoficzną i określa jej cechy • streszcza przeczytany fragment utworu	• odnosi tekst do istoty ludzkiego życia • podejmuje próbę interpretacji utworu na poziomie metaforycznym	• przytacza najistotniejsze fakty z biografii Leszka Kołakowskiego • konfrontuje czytany fragment ze światopoglądem oświeceniowym • interpretuje tekst na poziomie metaforycznym	• wypowiada się na temat istoty szukania • analizuje metaforyczne znaczenie Lailonii jako przedmiotu poszukiwań	• przywołuje szerokie konteksty i nawiązania w interpretacji tekstu
97. Bajki współczesne	• streszcza teksty Zbigniewa Herberta <i>Wilk i owieczka</i> oraz <i>Wiatr i róża</i> • odnajduje w utworach cechy gatunkowe bajki	• interpretuje morały bajek Herberta	• przytacza najważniejsze fakty z biografii Zbigniewa Herberta • analizuje kreację narratora w bajce <i>Wilk i owieczka</i>	• komentuje sposób, w jaki Herbert odnosi się do tradycji XVIII-wiecznego bajkopisarstwa	• pisze analizę porównawczą wybranych bajek Ignacego Krasickiego i Zbigniewa Herberta
*98. Współczesne nawiązania malarskie – <i>Perspektywa: „Madame Récamier” Davida</i>	• wyjaśnia, że pierwowzorem obrazu René Magritte’a <i>Perspektywa: „Madame Récamier” Davida</i> było klasycystyczne dzieło Jacques’a-Louisa Davida pod tytułem <i>Madame Récamier</i>	• analizuje obraz Davida jako modelowy przykład klasycyzmu w sztuce	• porównuje surrealistyczne dzieło René Magritte’a z obrazem Davida • opisuje swoje wrażenia wynikające z zestawienia obu dzieł	• interpretuje współczesny obraz i ocenia go z perspektywy własnej wrażliwości	• pisze analizę porównawczą obu obrazów, wykorzystując szerokie konteksty i nawiązania
*99. Wobec konwencji – <i>Laura i Filon</i> Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej	• wskazuje utwór, do którego nawiązuje wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej	• odnajduje w wierszu elementy nawiązujące do konwencji sielanki oświeceniowej	• interpretuje wymowę wiersza	• omawia polemikę poetki z oświeceniowym sentymentalizmem	• rozpoznaje typ malarstwa oświeceniowego, do którego nawiązuje wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, i wskazuje punkty wspólne obu dzieł
100. Współczesny Robinson	• streszcza fabułę filmu <i>Cast Away – poza światem</i>	• charakteryzuje głównego bohatera przed pobytem na	• wyjaśnia, jak w kontekście filmu rozumie słowo <i>świat</i>	• analizuje konfrontację bohatera z cywilizacją po	• wypowiada się na temat kreacji Toma Hanksa w

	w reż. Roberta Zemeckisa	bezludnej wyspie i po jego powrocie do cywilizacji	użyte w tytule • opisuje znaczenie piłki dla głównego bohatera podczas jego pobytu na wyspie	powrocie z wyspy • interpretuje motyw nieotwartej paczki	filmie • porównuje fabułę filmu z treścią książki <i>Robinson Crusoe</i> Daniela Defoe
*101. <i>Amadeusz</i> Miloša Formana	• streszcza fabułę filmu	• charakteryzuje Antonia Salieriego i Amadeusza Mozarta jako dwie kontrastujące ze sobą postacie	• nazywa chwyt narracyjny zastosowany w filmie i określa jego funkcję	• ocenia postępowanie Mozarta i wypowiada się na temat praw artysty do niekonwencjonalnego zachowania	• opisuje kondycję artysty w XVIII w.

Autor: Magdalena Lotterhoff